Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2010, sp. zn. 5 Tdo 741/2010, ECLI:CZ:NS:2010:5.TDO.741.2010.1

Číslo: 40/2011

Právní věta:

I. Při ukládání trestu vyhoštění podle § 57 odst. 1 tr. zák. bylo třeba mimo jiné zkoumat, zda mu nebránily překážky uvedené v ustanovení § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák. Přitom bylo nezbytné zabývat se všemi okolnostmi, které jsou zde kumulativně vyjmenované. Splnění podmínky spočívající v tom, že pachatel má na území České republiky pracovní zázemí, nelze bez dalšího považovat za vyloučené ani tehdy, jestliže spáchal trestný čin v souvislosti s podnikáním, které bylo součástí jeho pracovního zázemí.

II. Je-li mimořádný opravný prostředek (např. dovolání) důvodný jen ve vztahu k jednomu z více druhů uložených trestů, musí příslušný soud rozhodující o něm při nedotčeném výroku o vině zrušit v napadeném rozhodnutí celý výrok o trestu týkající se všech uložených druhů trestů. Zrušením oddělitelného výroku pouze ohledně jednoho druhu trestu (např. podle § 265k odst. 2 tr. ř.), proti kterému byl důvodně podán mimořádný opravný prostředek, a ponecháním nedotčeného výroku o uložení jiného druhu trestu by totiž zůstala věc pravomocně skončená a následnému trestnímu řízení vedenému jen o dalším druhu trestu by bránila překážka věci pravomocně rozhodnuté ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. (viz přiměřeně rozhodnutí pod č. 10/1997 Sb. rozh. tr.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.07.2010

Spisová značka: 5 Tdo 741/2010

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Překážka věci rozhodnuté, Řízení o dovolání, Vyhoštění

Předpisy: § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř.
§ 265k odst. 2 tr. ř.
§ 57 odst. 1 tr. zák.
§ 57 odst. 3 písm. c) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil z podnětu dovolání obviněného S. H. H. podle § 265k odst. 1 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2009, sp. zn. 4 To 426/2009, v celém rozsahu.

Zároveň podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil i rozsudek Okresního soudu v Teplicích ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. 5 T 100/2008, a to v celém výroku o trestu.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jejich zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Teplicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný S. H. H. byl rozsudkem Okresního soudu v Teplicích ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. 5 T 100/2008, uznán vinným trestným činem porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil skutkem podrobně popsaným ve výroku o vině v citovaném rozsudku.

Za tento trestný čin byl obviněný S. H. H. odsouzen podle § 150 odst. 1 tr. zák. a § 57 odst. 1, 2 tr. zák. k trestu vyhoštění z území České republiky na dobu 6 let. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl obviněnému uložen i trest propadnutí věci, přičemž jednotlivé věci, jichž se tento trest týká, jsou uvedeny ve výroku o trestu ve zmíněném rozsudku. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byli poškození odkázáni s uplatněnými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný S. H. H. odvolání, které po jeho upřesnění v odvolacím řízení zaměřil jen proti výroku o uložení trestu vyhoštění. O odvolání rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 12. 8. 2009, sp. zn. 4 To 426/2009, jímž ho podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

Obviněný S. H. H. podal proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem prostřednictvím svého obhájce dovolání, které dodatečně doplnil o odkaz na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.. Pokud jde o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., obviněný považuje uložený trest vyhoštění za nepřiměřený, protože výrazně přesahuje i horní hranici trestní sazby trestu odnětí svobody stanoveného za trestný čin porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., pro který byl stíhán a odsouzen. Podle obviněného soudy nižších stupňů nesprávně posoudily otázku přípustnosti uložení trestu vyhoštění, neboť spáchaným činem neohrozil bezpečnost lidí ani majetku, navíc obviněný žije na území České republiky déle než 10 let, má zde povolen dlouhodobý pobyt a má tu i pracovní a sociální zázemí. Obviněný odmítl názor soudů nižších stupňů, které zpochybnily jeho dosavadní podnikatelské aktivity s poukazem na speciální recidivu trestné činnosti obdobného charakteru, přičemž podle obviněného uložení trestu vyhoštění je v jeho případě též v rozporu se zájmem na spojování rodin, protože jeho manželka a dcera jsou na území České republiky již od doby před vyhlášením odsuzujícího rozsudku.

Obviněný S. H. H. uplatnil i další námitky k druhému z dovolacích důvodů a závěrem svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Teplicích a aby přikázal věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného S. H. H. prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jejího názoru soudy nižších stupňů pochybily při ukládání trestu vyhoštění, takže námitky obviněného uplatněné s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. proti uvedenému druhu trestu jsou opodstatněné. Státní zástupkyně je především přesvědčena, že uložení tohoto druhu trestu obviněnému je v rozporu se

zájmem na spojování rodin, přičemž soudy nižších stupňů pečlivě nezkoumaly ani to, zda má obviněný na území České republiky pracovní zázemí. Státní zástupkyně nesouhlasí ani s jejich závěrem, v němž se vypořádaly s uvedenou podmínkou tak, že z opakování trestné činnosti obviněného páchané v rámci jeho podnikání dovodily neexistenci pracovního zázemí. Závěrem svého vyjádření státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Teplicích a aby věc přikázal soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

Obviněný S. H. H. uplatnil ve svém dovolání i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. a jeho existenci opřel o takové námitky, které Nejvyšší soud považuje za opodstatněné. Obviněný totiž oprávněně zpochybnil naplnění všech podmínek pro uložení trestu vyhoštění, k němuž ho podle § 57 odst. 1, 2 tr. zák. odsoudily soudy nižších stupňů. Podle názoru Nejvyššího soudu v posuzované trestní věci nebylo spolehlivě zjištěno, že u obviněného nejsou (a v době rozhodování o trestu nebyly) překážky pro uložení trestu vyhoštění podle § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák., které spočívaly v tom, že pachatel měl území České republiky povolen dlouhodobý pobyt, měl zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin. I když šlo o kumulativně stanovené okolnosti, soudy nižších stupňů se náležitě nezabývaly jejich naplněním a ani si k tomu neopatřily dostatečné podklady.

Jak přitom vyplývá ze spisu vedeného v této trestní věci, obviněný S. H. H. má na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt. Pokud jde o jeho pracovní a sociální zázemí, obviněný podniká na našem území od 6. 10. 1998 do současnosti. Z opisu z evidence Rejstříku trestů je sice patrné, že obviněný byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 10. 10. 2006, sp. zn. 2 T 44/2006, odsouzen za trestný čin porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák. k peněžitému trestu ve výměře 30 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 2 měsíců, přičemž peněžitý trest zaplatil dne 27. 4. 2007. Soudy obou stupňů v nyní posuzované věci však založily své závěry o přípustnosti uložení trestu vyhoštění obviněnému na poněkud zjednodušené úvaze, že obviněný se již v druhém případě (resp. opakovaně) dopustil totožné trestné činnosti, takže jeho podnikání mu neposkytuje vhodné pracovní zázemí, které by zasluhovalo zákonnou ochranu. Podle názoru Nejvyššího soudu takové obecné konstatování soudů nižších stupňů nevylučuje existenci jedné z okolností, která podle § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák. zakládala překážku pro uložení trestu vyhoštění a spočívala v pracovním a sociálním zázemí pachatele na území České republiky.

Nejenže se soudy nižších stupňů vůbec nezabývaly tím, zda má obviněný S. H. H. na našem území nějaké sociální zázemí, ale pokud jde o jeho pracovní zázemí, neučinily žádný závěr o tom, zda a v jakém rozsahu dřívější i nyní posuzovaná trestná činnost obviněného souvisela s jeho podnikáním na území České republiky, zda obviněný podnikal i legálně, v jakých oblastech, v jakém rozsahu a s jakými příjmy, jestli měl i jiné pracovní aktivity a příjmy než z titulu podnikání apod. Ostatně nebylo ani zjištěno, zda měl obviněný z obou uvedených případů trestné činnosti jakýkoli zisk, takže se zde nabízí úvaha, že zdrojem jeho příjmů v posledních několika letech nemohla být jen trestná činnost, ale i jiné aktivity, které lze považovat za legální a jimiž by byla splněna podmínka požadovaného pracovního zázemí.

Konečně soudy nižších stupňů nezhodnotily správně ani otázku, zda uložení trestu vyhoštění obviněnému S. H. H. nebylo v rozporu se zájmem na spojování rodin ve smyslu § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák. Vůbec totiž nebyly zjištěny všechny okolnosti rozhodné z tohoto hlediska, tj. jestli manželka obviněného a jejich společné dítě již skutečně legálně pobývají na území České republiky a zda by se uložení trestu vyhoštění obviněnému negativně promítlo v jeho rodinné situaci. Dosavadní závěry obou soudů jsou v tomto směru jen povrchní, nepřesvědčivé a předčasné.

Proto Nejvyšší soud považuje námitky obviněného S. H. H. vytýkající nepřípustnost uložení trestu vyhoštění za důvodné. V další části odůvodnění se pak Nejvyšší soud vypořádal s ostatními námitkami obviněného, které neshledal opodstatněnými nebo odpovídajícími uplatněným dovolacím důvodům.

Protože soudy nižších stupňů se nezabývaly ze všech zmíněných hledisek přípustností uložení trestu vyhoštění, který byl uložen obviněnému S. H. H. rozsudkem Okresního soudu v Teplicích ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. 5 T 100/2008, ve spojení s napadeným usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2009, sp. zn. 4 To 426/2009, byl naplněn uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Po zjištění, že dovolání obviněného je v tomto směru opodstatněné, Nejvyšší soud z jeho podnětu podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil citované usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem v celém rozsahu. Zároveň podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Teplicích, a to v celém výroku o trestu. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. pak Nejvyšší soud zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, která jejich zrušením pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Teplicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud musel zrušit v rozsudku soudu prvního stupně celý výrok o obou uložených trestech (tedy jak výrok o trestu vyhoštění, tak výrok o trestu propadnutí věci), třebaže dovolání obviněného S. H. H. se týkalo jen výroku o trestu vyhoštění a pouze v tomto rozsahu bylo důvodné. Je totiž vyloučeno, aby při nedotčeném výroku o vině byl zrušen výrok o uložení jen jednoho druhu trestu a aby byl zároveň ponechán nedotčený výrok o uložení jiného druhu trestu a věc byla vrácena soudu nižšího stupně k novému projednání a rozhodnutí (k tomu viz přiměřeně rozhodnutí uveřejněné pod č. 10/1997 Sb. rozh. tr.). V opačném případě, tedy pokud by soud vyššího stupně částečně zrušil pouze výrok o jednom z více uložených trestů, ponechal by takovým rozhodnutím pravomocným výrok o vině a výrok o některém druhu trestu. Uvedený postup by pak znamenal, že trestní stíhání by bylo pravomocně skončeno a další řízení jen o uložení ještě jiného druhu trestu by se stalo podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. nepřípustným. Proto Nejvyšší soud rozhodl způsobem, který je uveden ve výroku tohoto usnesení.

Okresní soud v Teplicích jako soud prvního stupně tak v uvedeném rozsahu opětovně projedná věc obviněného S. H. H. a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Přitom především náležitě posoudí, jestli uložení trestu vyhoštění obviněnému skutečně nebrání žádná překážka podle § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák. [stejné překážky pak obsahuje i nyní účinné ustanovení § 80 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku], a své závěry pečlivě odůvodní. K tomu si musí soud prvního stupně opatřit potřebné podklady, a to zejména v otázce podnikání či jiných pracovních aktivit obviněného a jeho sociálního zázemí na území České republiky a dále okolností a délky pobytu rodinných příslušníků obviněného v České republice.